

«Муниципальное казенное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа им. В.Х. Кагазежева

с.п.Псынабо»

«Рассмотрено» Руководитель МО гуманитарного цикла _____/ А.М.Шомахова / Протокол № 1 от 27.08.2021	«Согласовано» Заместитель директора по УВР _____/Р.Б.Шугушхова /	«Утверждаю» Директор МКОУ СОШ с.п.Псынабо _____/И.Х.Теувова/ Приказ № 111 от 28.08.2021
--	--	---

Рабочая программа

Предмет	Кабардино-черкесский язык
Класс	5-9
Учебный год	2021-2022
ФИО учителя	Индарокова Р.В

1.5-9-нэ классхэм щеджэ еджак1уэхэм ягъуэтын хуей щ1эныгъэхэмрэ есэныгъэхэмрэ

Псальэхэр, псальэухахэр, псальэ зэпхахэр зэпкърахыфу, зэрагъэпщэфу, зэхагъэбелджылыкыфу, а щ1эныгъэр и лъабжьэу жьабзэми тхыбзэми псэлъэк1э зэщымышхэр къыщагъэсэбэпыфын, я бзэм и къулеягъыр ирагъэфлак1уэ зэпыту щытын зэрыхуейр къагурылуэн; адыгэбзэр яджурэ зрагъэгуэта щ1эныгъэм адэкли хагъэхуэн, ар махуэ къэс гъащ1эм къыщагъэсэбэпын;

–я бзэр яджыжурэ ягъуэт гупсысэклэр, зыужыныгъэр дэтхэнэ лъэпкъми и бзэм езы лъэпкъым дежк1э мыхъэнэшхуэ зэрилэр, пщ1э хуэщ1ын зэрыхуейр къагурылуэным хуэунэт1ын

–тэмэму псэлъэнымк1и, тхэнымк1и, абы хуэдэ къабзэугъэхуауэ, къеджэнымк1и еджак1уэхэм я1э есэныгъэхэр егъэф1эк1уэн

;–езыр-езыру я щ1эныгъэхэр хагъэхуэным хуэхъэзырын

.Адыгэбзэр яджк1эрэ сабийм ягъуэтын хуей зыужыныгъэр .

Еджак1уэм и зэф1эувэныгъэм ехъэл1ауэ (личностнэхэр):

–адыгэбзэр адыгэ лъэпкъым и бзэу, Къэбэрдей-Балъкъэрым и къэралыбзэу зэрыщытыр къагурылуэн; я бзэр ящ1эу, хуиту ирипсалъэфу щытын зэрыхуейр хъэкъыу япхык1ын; а бзэмк1э псальэк1эрэ адыгэ лъэпкъым щыщ зэрыхуэр, ар ф1ыуэ ящ1эным я лъэпкъэгъухуэ зыдеджэм, зыдэлэжьэнухэм, зыхэпсэук1ынухэмк1ыхуалэ щытыклэр зэрыригъэфлак1уэр, я пщ1эр зэрилэтыр къагурылуэныр;

–дэтхэнэ лъэпкъми и бзэм мыхъэнэ езы лъэпкъым дежк1э зэрилэр зыхащ1ык1ыныр, абы к1ыхэк1ыу сыт хуэдэ лъэпкъыбзэми лъэпкъ культурэми пщ1э хуащ1ыныр;

–зыщыщ лъэпкъым и щхъэхуэныгъэхэр ящ1эныр, урысей лъэпкъыбэ жылагъуэм къыгъэщ1а лъаплэныгъэхэр къащтэныр, ц1ыхугъэр, хуитыныгъэр, зэхуэдэныгъэр, жыджэрагъыр гъуазэ яхуэхуэныр;

–псынщ1эу зызыхъуэж, зызыужь дунейм хэзэгъэнымк1э гъуэгу тегъэувэныр;

–щ1эныгъэ игъуэтыным хуэзыгъэуш1уэхугъуэхэм зегъэужыныр, еджэныгъэм ц1ыхум и зэф1эувэныгъэмк1э илэ мыхъэнэр къагурылуэныр;

–дахагъэ яф1эф1ыныр, ар лъаплэныгъэу къалъытэныр, зыхащ1энырыр;

–щ1ыклафлагъэм, гуапагъэм, гумащлагъэм, нэгъуэщ1 ц1ыхухэм я гурыщ1эр зэхэщ1ык1ыным ик1и ядэгулэзыным хуэгъэсэн

/Предметыр зэраджам кърик1уэну есэныгъэр (метапредметнэхэр):

–еджэныгъэ лэжыгъэм ехъэл1а мурадхэр ящ1ыфыныр, къалэнхэр къащтэфыныр ик1и абы тетыхыныр, ахэр гъэзэщ1а хъуным лэмал халъхъэфыныр;

–еджэныгъэм пыщ1ауэ зыхуагъэувыжа къалэнхэр къазэрехъул1эну гъуэгур яубзыхуфу, к1элътыплъыжыфу, нэхъыщхъэмрэ ет1уанэмрэ зэхагъэк1ыфу есэныгъэ етыныр; ехъул1эныгъэм хуэзышэну лэмалхэр къахутэфыныр;

–еджэныгъэм ехъэл1ауэ къехъул1амрэ иджыри зэлэжыпхъэмрэ зэхагъэк1ыфыныр;

–стилк1э, къалуатэ мыхъэнэк1э зэмышхъ тхыгъэхэр къапэщыт мурадхэмрэкъалэнхэмрэ елътатауэ зэпкърахыфыныр; бзэр гъэлэжьэным хуэув къалэнхэр къалътатауэ къэпсэлъэныгъэр къагурылуэу яухуэныр ик1и жьабзэуи тхыбзэуи тхыгъэ зэхагъэувэныр;

–псальэгъум едэл1уэну, псальэмакъ драгъэк1уэк1ыну хуэхъэзырыныр; луэху еплъык1э зэщымышхэр зэрыщылэр ик1и ц1ыху къэс езым ей илэжыну зэрыхуитыр

кьалъытэным хуэхъэзырыныр; езыхэм я лүэху еплъыклар кьалуатэрэ ар уи флэш зыщ! шапхъэ кьыхуахыжыныр;
–псоми зэдай мурадымрэ абы хуэзышэну гьуэгумрэ гьэбелджылыныр; зэдалэжь лүэхум ехьэллэ кьалэнхэмрэ пщэрылхэмрэ зэтегуэшэнымклар зэгурылуэфыныр; зэдалэжь лүэхур лъэныкъуитми зэакъылэгъуу зым адреир кьипщытэныр;
–ядж предметым ипкэ итклар еджэныгьэр зыхуэгъэза лүэхум, кьэхъукъащлэм (щылуэпсым, жылагъуэ псэуклэм, щлэнгъасэм, техникэм, нэгъуэщлэхэми) я мыхьэнэм, кьазэрыгуэкл щыклэм теухуауэ гурылуэныгъэ ягъуэтыныр;
–предмет зэщымышхэм яку кьихъуэ зэпыщлэныгъэхэр кьагурылуэныр;
–адыгэбзэм и джыныр нэхъ куу ищлу щылэ лэмэпсымэхэр икли щлэныгъэм хэзыгъахъуэ хьыбархэр (еджэныгъэ шапхъэхэри абы хэту) кьагъэсэбэпу лэжъэфыныр.

Адыгэбзэр ядж предмету зэрыщытым ехьэллауэ (предметнэхэр):

–бзэр лъэпкэ щлэнгъасэм и кьэхъугъэу икли цыхухэр зэрызэгурылуэ лэмал нэхъыщхъэу зэрыщытыр еджаклүэхэм кьагурылуэныр
;–анэдэлъхубзэм и литературнэ нормэхэмрэ (пэжырыпсалъэмклар, лексикэмклар, грамматикэмклар) псалъэклэ тэмэмым и хабзэхэмклар гурылуэныгъэхэр зрагъэгъуэтыныр; псалъэклэ кьэхъу зэпыщлэныгъэм и мурадым, кьалэнхэм, лэмалхэмрэ хэклиплэхэмрэ щыгъуэзэныр, псалъэклэ зэпыщлауэ щытыным кьыгъэу кьалэнхэр ехьулэныгъэклэ зэфлэклиным папщлэ бзэм илэмалхэр лүэхум хуэклүэу кьыхахыныр;
–щлэ кьащлэным, бзэр гьэлэжъэным теухуауэ кьэу кьалэнхэр зэщлэ хьунымклар щлэныгъэ ялэр кьагъэсэбэпыфыныр.

2.5-нэккласс.

ЕГЪЭДЖЭНЫР ЗЭРЫЗЭХЭЛЪЫМРЭ АБЫ КЪЫЗЭЩИУБЫДЭМРЭ

Бзэм теухуа гурылуэныгъэхэр

Хэзыгъэгъуазэ

Цыхубэ гьащлэм бзэм мыхьэнэуэ щилэр. Бзэр зызыужь, зызыхъуэж лүэхугъуэу зэрыщыт. Бзэмрэ речымрэ. Жьабзэмрэ тхыгъэбзэмрэ. Литературэбзэмклар гурылуэныгъэ етын.

Пэщлэдзэ классхэм щаджам кьытегъэзэжын

ПСАЛЪЭР ЗЭРЫЗЭХЭТЫМРЭ МОРФОЛОГИЕМРЭ

Псалъэр зэрызэхэт лыхьэхэр. Макъзешэ э кьыклыу хьэрфзешэа щатхым и шапхъэ нэхъ тыншхэр.

Щылэщлэхэм я склоненэ щыклитыр.

Определительнэ псалъэ зэпыщӀахэм я тхыкӀэр.

Глаголыр щхьэкӀэ зэхьуэкӀа зэрыхьу щӀыкӀэр, щхьэ префиксхэм я тхыкӀэр (щапхьэ тыншхэм тешӀыхьауэ).

Синтаксисымрэ пунктуацэмрэ

1. Псалъэ зэпахэр: псалъэ зэпахэм шыщу нэхьыщхьэмрэ кӀэрыдзэнымрэ.

Псалъэуха. КъызэрыкӀуэ псалъэуха.

КъэӀуэтэныгъэм и мурад елъытакӀэ къызэрыкӀуэ псалъэухахэр зэрыгуэшар: зэраӀуатэ, зэрыупщӀэ, хуэзыгъэуш. ХэӀэтыкӀа нагъыщэхэр (къапщытэжыну).

Псалъэухам и пкыгъуэ нэхьыщхьэхэр.

Псалъэухам и пкыгъуэ етӀуанэхэр: дополненэ, определенэ, обстоятельство. Псалъэуха мыубгъуа, убгъуахэм я къэкӀуэкӀэр (псалъэухам и пкыгъуэ нэхьыщхьытӀыр хэту). Пкыгъуэ зэльэпкыгъуэ зыхэт псалъэухахэр; пкыгъуэ зэльэпкыгъуэхэм я кум запятой зэрагъэувыр (союзкӀэ щызэмыпхам деж). Пкыгъуэ зэльэпкыгъуэхэм я пэм

къызэщӀэзыубыдэ псалъэ къыщыкӀуэр. КъызэщӀэзыубыдэ псалъэм и ужькӀэ точкитӀ зэрагъэувыр.

Зэрызыхуагъазэ псалъэхэр. Зэрызыхуагъазэ псалъэхэм зэрызэхэгъэкӀ нагъыщэхэр зэрагъэувыр.

Союз зиӀэ псалъэуха зэхэлхэр (псалъэуха къызэрыкӀуытӀым язми псалъэухам и пкыгъуэ нэхьыщхьытӀри хэту). Псалъэуха зэхэлхыр зэрызэхэт Ӏыхьэхэм я кум запятой зэрагъэуы, союз **икӀи, ауэ, арщхьэкӀэ, дэни, хэти, сыти, дапщэщи, сыту жыпӀэмэ, дэнэ, нэгъуэщӀхэми** я пэкӀэ.

Псалъэ занщӀэр: псалъэ занщӀэр авторым и псалъэм и ужь итуи и пэ итуи къыщыкӀуэр, псалъэ занщӀэм щагъэуы нагъыщэхэр.

ДиалогымкӀэ гурыӀуэныгъэ, диалогым тире щагъэувыр.

2.ЗэраӀуатэ, зэрыупщӀэ, хуэзыгъэуш псалъэухахэм я къэпсэлъыкӀэкӀэ тэмэму къеджэн.

Фонетикэмрэ графикэмрэ. Орфоэпиер. Орфографиер (сыхь. 13)

1. Бзэм и макъхэр; макъзешэхэмрэ макъ дэкIуашэхэмрэ. Псалъэм и кIуэцIкIэ ударенэм и къэкIуэкIэр. Макъ дэкIуашэ жыгыжыгъхэмрэ дэгухэмрэ. Зэбгъэдэт макъ дэкIуашэхэм (жыгыжыгъхэмрэ дэгухэмрэ) я къэкIуэкIэр, я тхыкIэр. Макъ дэкIуашэ пIытIахэр, Iупэр хъурей хъууэ кIапсэлъ макъ дэкIуашэхэр.

Тхыгъэм бзэм и макъхэр кыизэрыщагъэлыагъуэр; алфавитыр.

Зы макъ, макъитI къэзыгъэлыагъуэ хьэрфхэр (**а, я, е**, нэгъуэщIхэри), макъ къэзымыгъэлыагъуэ хьэрфхэр (**ь, ъ**). Хьэрф **ы**-р макъзэпэщIэхыу кыыщыкIуэр.

Фонетическэ зэпкърыхыныгъэ егъэкIуэкIын.

1. Орфографическэ псалъальэр кыагъэсэбпыфын.

Лексикэ

1. Псалъэм и мыхьэнэр. Мыхьэнэ куэд зиIэ, зы мыхьэнэ фIэкIа зимыIэ псалъэхэр. Зи мыхьэнэр зэхьэкIауэ кыагъэсэбп псалъэхэр. Омонимхэр. Синонимхэр. Антонимхэр.

А гурыIуэныгъэхэм теухуауэ урысыбзэмкIэ яджахэм пыщIэн.

2. ЕджакIуэхэр зыщыгъуазэ зи щхьэ хущыт псалъэхэм кыаIуатэ мыхьэнэр ягъэбелджылыфын (яубзыхуфын). Зыубзыху псалъальэр кыагъэсэбпыфын.

Псалъэ къэхъукIэмрэ орфографиер

1. Псалъэм зэрызыхъуэжымрэ псалъэщIэ кыизэрыхъумрэ. КIэух, зэхъуэкIа зэрыхъу префикс, зэхъуэкIа зэрыхъу суффиксхэмрэ псалъэпкыымрэ (зи щхьэ хущыт псалъэхэм тешIыхъауэ). Лъабжьэр, псалъэ кыизэрыхъу префикс, суффиксхэр псалъэпкыым щыщ мыхьэнэ зиIэ Iыхъэу зэрыщытыр.

Макъ э кыикIыу хьэрфа щатхыр. Псалъэпкыым щыщ префиксхэм хьэрфзешэ **ы** щатхымрэ э щатхымрэ (дыхьэ - дэхьэ, щIыхьэ - щIэхьэ, нэгъуэщIхэри). Префикс **зы-**, **зэ-**щатхыр.

- Псалъэр зэрызэхэт Iыхьэхэм хузэпкърыхыфын.

МОРФОЛОГИЕМРЭ ОРФОГРАФИЕМРЭ. БЗЭМ И КЪАБЗАГЪЭР

Зи щхьэ хущыт псалъэ лъэпкъыгъуэхэр

Морфологием теухуа гурылуэныгъэ. Псалъэмрэ абы и формэхэмрэ. Псалъэм и грамматическэ мыхьэнэр.

ЩыІэцІэ

1. ЩыІэцІэр псалъэ лъэпкъыгъуэу зэрыщыт: и мыхьэнэр, морфологическэ щытыкІэхэр, игъэзацІэ синтаксическэ къалэнхэр. ЩыІэцІэр зэрызыхуагъазэ псалъэу кызырэыкІуэ. ЩыІэцІэ унейрэ зэдайрэ.

Географическэ фІэщыгъэцІэхэр къэзыгъэлыагъуэ щыІэцІэхэр, площадхэм, историческэ къэхъукъащІэхэм, революционнэ махуэшхуэхэм я фІэщыгъэцІэхэр хьэрфышхуэкІэ къегъэжъауэ зэратхыр; ахэр тхыгъэм щыхэтым кавычкэм щыдагъэуэр.

Закъуэ бжыгъэу фІэкІа къэмыкІуэ щыІэцІэхэр. Куэд бжыгъэу фІэкІа къэмыкІуэ щыІэцІэхэр.

ЩыІэцІэхэр падежкІэ зэхъуэкІа зэрыхъу. Падежхэм я мыхьэнэр. ЩыІэцІэхэм я склоненэ щыкІитІыр (белджылы, мыбелджылы). ЩыІэцІэ унейхэр падежкІэ зэхъуэкІа зэрыхъу щыкІэр.

Падеж псомкІи зэхъуэкІа мыхъу щыІэцІэхэр. ЩыІэцІэр щыІэцІэм и определенэу кыщыкІуэм деж я тхыкІэр. Урысыбзэм щыщ псалъэу адыгэбзэм кыищтэ щыІэцІэхэм я тхыкІэр.

ЩыІэцІэхэр кызырэыхъу щыкІэр.

2. ЩыІэцІэр зыгъэбелджылы псалъэ дэщІыгъуу кыщыкІуэм деж, падежкІэ зэхъуэкІа зэрыхъу щыкІэр тхыбзэм шагъэбелджылыфын. ЩыІэцІэхэм я склоненэ щыкІитІыр я бзэм кыщагъэсэбпыфын (тхыль седжаш, тхылым седжаш).

ЩыІэцІэр щыІэцІэм и определенэу кыщыкІуэкІэ зэпыту ятх щыІэцІэхэр псалъэ зэхэлъхэм хэмыгъэгъуэщэн (унэбжэ, джэдкъаз).

ЩыІэцІэ-синонимхэр я бзэм кыщагъэсэбэпыфу егъэсэн. Суффикс зэмылІэужыгъуэхэр кыагъэсэбэпурэ зы псалъэм и мыхъэнэм зрагъэхъуэжыфын.

ПлътыфэцІэ

1. ПлътыфэцІэр псалъэ лъэпккыгъуэу зэрыщыт: и мыхъэнэмрэ и морфологическэ щытыкІэмрэ, игъэзащІэ синтаксическэ кыалэнхэр.

ПлътыфэцІэхэр щыІэцІэхэм я гъусэу кыщыкІуэр, падеж кІэухыр зэрыпыувэр. ЩытыкІэ кызырэыкІ плътыфэцІэрэ зыщыщыр къэзыгъэлыагъуэ плътыфэцІэрэ. ПлътыфэцІэхэм я зэгъэпщэныгъэ степенхэр. Егъэлейныгъэ степенъ.

ПлътыфэцІэр щыІэцІэм и определенэу кыщыкІуэм и деж и тхыкІэр. Урысыбзэм щыщу адыгэбзэм кыыхыкыа плътыфэцІэхэм я тхыкІэр.

ПлътыфэцІэр кызырэыкыу щІыкІэр.

ПлътыфэцІэ псалъэ зэхэлъхэр, абыхэм я тхыкІэр.

2. ПлътыфэцІэхэм я зэгъэпщэныгъэ степенхэр къэгъэлыэгъуэфын. ПлътыфэцІэ синонимхэр бзэм кыщахыфын. Мыхъэнэ зэмылІэужыгъуэ псалъэм хэзылъхъэ суффиксхэр кыагъэсэбэпыфын. Мыхъэнэ зэдзэкІа яІэу плътыфэцІэхэр бзэм кыщагъэсэбэпыфын.

ПлътыфэцІэ зэмылІэужыгъуэхэр кыагъэсэбэпурэ предметым иІэ щытыкІэ зэхуэмыдэхэр кыагъэлыэгъуэфын.

Кыагъэлыагъуэ щытыкІэхэр зэпэщІэуэу кызырэыкІ плътыфэцІэхэр псалъэ-ухам кыщахыфын (псыгъуэ - гъум, псынщІэ - хъэлъэ).

Бзэм зегъэужыын

Тхыгъэмрэ ар зэрызэхэт ІыхъэмрэкІэ гурыІуэныгъэ етын.

План кызырэыгуэкІ.

Тхыгъэм и темэмрэ (убгъуауи мыубгъуауи) и гупсысэ нэхъыщхъэмрэ.

Бзэм и стилимкІэ гурыІуэныгъэ етын. КызырэыгуэкІ псалъэкІэ, щІэныгъэ, художественнэ стилхэмкІэ кызырэыкІуэ дыдэу гурыІуэныгъэ етын.

Тхыгъэхэм кыаІуатэм убгъуауи кІэщІуи тепсэлъыхыжын, описанием (хъэпшып, псэущхъэ гуэрхэм теухуауэ) и Іуэхугъуэхэр хыхъэу.

Сочиненэ-описание (хьэпшып, псэущхьэ гуэрхэм теухуауэ). ЕджакIуэхэм я гьащIэм кышыхьуа, кыызэджа тхыгъэм теухуауэ ягъэува ушщIэхэм жэуап етын, езым кызырэышыхьури кыигъэлъагъуэу.

Сочиненэ-рассказ тхын, гьащIэм кышыхьуа Iуэхугъуэм, сурэтым, иллюстрацэхэм (литературэмкIэ ядж произведенэхэм хуащIахэм щышхэри хыхьэу) теухуауэ.

2.6-нэкласс.

Къэбэрдей -шэрджэсыбзэр зэрызэхэлъымрэ абы кыызэщииубыдэмрэ

Адыгэбзэм теухуауэ беседэ

Стилистикэмрэ бзэм и къабзагъэмрэ теухуауэ 5-нэ классым щаджахэм хэгъэхьуэн.

Адыгэбзэм ди лъэхъэнэм игъуэта зыужьыныгъэр. Адыгэбзэм зиужьынымкIэ урысыбзэм иIэ мыхьэнэр.

Яджам кыитегъээзэжын

Лексикэ

1. Псоми зэхуэдэу къагъэсэбэп псалъэхэр. Профессиональнэ (IэщIагъэм хэхауэ епха) псалъэхэр. Диалектым ехьэлIа псалъэхэр. Адыгэбзэм нэгъуэ-щIыбзэм щыщу кыигъэсэбэп псалъэхэр.

Жьы хьуа псалъэхэр. ПсалъэщIэхэр (неологизмхэр). ЗэкIэщIэпч мыхьу псалъэ зэпыщIахэмкIэ гурыIэгъуэ етын.

2. Зыубзыху псалъальэмкIэ гъэбелджылыфын псалъэр нэгъуэщIыбзэм щыщу адыгэбзэм кыщагъэсэбэми, и мыхъэнэкIэ жьы хъуахэм хыхъэми, диалектым е IэщIагъэм хэхауэ епхами.

Псалъэ къэхъукIэмрэ орфографиемрэ

1. Адыгэбзэм и кIуэцIкIэ псалъэр нэхъыщхьэу кызырыхъу щIыкIэхэр. ПсалъэщIэ кыщыхъукIэ, зы псалъэ лъэпкыгъуэр нэгъуэщI псалъэ лъэпкыгъуэм хуэкIуэмэ, абы и тхыкIэр (*гъэкъэбзэн, псалъапIэ, нэгъуэщIхэри*). Псалъэ зэхэлхэр. Абыхэм я тхыкIэр. Псалъэ зэхэлъ гъэкIэщIахэр.

2. Псалъэ зэхэлъ гъэкIэщIахэм къеджэфын.

ПСАЛЪЭ ЛЪЭПКЫГЪУЭХЭМРЭ ОРФОГРАФИЕМРЭ

БжыгъэцIэ

1. БжыгъэцIэр псалъэ лъэпкыгъуэу зэрыщыт: абы и мыхъэнэр, и морфологическэ щытыкIэхэр, игъэзащIэ синтаксическэ къалэнхэр. Зэрабж, зэрызэкIэлъыкIуэ бжыгъэцIэхэр. БжыгъэцIэ кызырыкIуэхэр, зэхэлхэр, зэхэтхэр. Зэрабж бжыгъэцIэмрэ щыIэцIэхэмрэ щызэдэщIыгъум деж я тхыкIэр. Зэрабж бжыгъэцIэхэм я склоненэр, ахэр щыIэцIэхэм зэрекIу. ЗэрызэкIэлъыкIуэ бжыгъэцIэхэм я склоненэр, ахэр щыIэцIэхэм зэрекIу щIыкIэр. Зэрагуэш бжыгъэцIэхэр, абыхэм я къэхъукIэр. Къутахуэ бжыгъэцIэхэр, абыхэм я къэхъукIэр.

2. ЦифрэкIэ тха бжыгъэхэм тэмэму къеджэфын. Бжыгъэ псом щыщ Iыхъэхэр къэзыгъэлыагъуэ бжыгъэхэм я къеджэкIэр щIэн. И гъунэгъу бжыгъэ къэзыгъэлыагъуэ бжыгъэцIэхэр щыIэцIэхэм я гъусэу бзэм тэмэму кыщыгъэсэбэпын (псалъэм папщIэ, *махуэ зыщыплI, жэм зыхыбл*).

ЦIэпапщIэ

1. ЦIэпапщIэр псалъэ лъэпкыгъуэу зэрыщыт: абы и мыхъэнэр, и

морфологическэ щытыкIэхэр, игъэзащIэ синтаксическэ къалэнхэр. ЦIэпапщIэхэм я разрядхэр. Щхьэ цIэпапщIэхэр, абыхэм я склоненэ. Зыгъэлыагъуэ цIэпапщIэхэр. Еигъэ цIэпапщIэхэм я склоненэ. Еигъэ цIэпапщIэхэр щыIэцIэхэм шадэщIыгъум и деж я тхыкIэр. ЗэрыупщIэ цIэпапщIэхэр. Относительнэ цIэпапщIэхэр, абыхэм я склоненэ, белджылыншагъэ цIэпапщIэхэр, абыхэм я склоненэ. Мыхъуныгъэ цIэпапщIэхэр. Абыхэм я склоненэ.

2. ЗэрыупщIэ, относительнэ цIэпапщIэхэр тэмэму я бзэм кыщцагъэсэбэпыфын.

Япэ, етIуанэ щхьэхэм я щхьэ цIэпапщIэхэм я склоненэм, именительнэ, эргативнэ падежхэм щитым кыщхьэщыкIыныгъэу хэлъыр къагурыIуэн.

ЩыIэцIэхэм, плъыфэцIэхэм, бжыгъэцIэхэм я пIэкIэ цIэпапщIэхэр я бзэм тэмэму кыщцагъэсэбэпыфын.

Псалъэуха е текст гуэрым я мыхъэнэм тешIыхъауэ ещанэ щхьэм и щхьэ цIэпапщIэмрэ зыгъэлыагъуэ цIэпапщIэмрэ къагъэсэбэпыфын.

Глагол

1. Глаголыр псалъэ лъэпкъыгъуэу зэрыщытыр. Глаголым и мыхъэнэмрэ и грамматическэ щытыкIэ нэхьыщхьэмрэ. Глаголым и зэманхэр. Глаголым щхьэрэ бжыгъэкIэ зэрызыхъуэжыр. Зы зэманым ит глаголыр нэгъуэщI зэманым кыхуэхьыфын, префиксхэмкIэ глаголыр зэрыт щхьэр гъэбелджылын.

Зылэжь, зэлэжь, зыгъэзэж глагогхэр.

Глаголым псалъэухам щигъэзащIэ къалэн нэхьыщхьэр икIи ар подлежащэм зэрекIу щIыкIэхэр.

Инфинитивыр. Инфинитивым илэ щытыклэ нэхьыщхьэхэр, и кьэкIуэкIэр. Инфинитивыр щхьэкIэ бжыгьэкIэ зэхьуэкIа зэрыхьур, падежкIэ зэрызихьуэжыр. Инфинитивнэ оборотыр.

Зэманым и категориер. Елгыта, емылгыта зэманхэр.

Глагол лъэлэсрэ лъэмылэсрэ. Ахэр зэрызэщхьэщыкI мыхьэнэ нэхьыщхьэхэр. Глагол зыгьээзжхэр, абыхэм я щытыклэ нэхьыщхьэхэр. Глаголым и наклоненэр, абыхэм кьагьэлъагьуэр, я кьэхьукIэр. Зы наклоненэ формэр нэгьуэщI наклоненэм и мыхьэнэр кьыкIыу кьыщагьэсэбэпыр.

Глаголым и спряженэ. Глаголым и спряженэ щыкIитIыр.

Щхьэ префиксхэмрэ глагол псалъэпкьым хыхьэ префиксхэмрэ я зэхэтыкIэр. Глагол кьызэрыхьу щыкIэхэр. Префиксыншэу кьэмыкIуэ глаголхэр.

2. Глагол гуэрхэм кьалъэпкьэгьухэр кьэгьуэтыфын, абы псалъэ кьызэрыхьу префиксхэр щыпыувэм и мыхьэнэм зэрызихьуэжым гу лъытэн, зы глагол псалъэпкьым мыхьэнэ зэмылIэужьыгьуэ иратыфу егьэсэн, префиксхэр пагьэувэкIэрэ, ар я бзэм тыншу кьыщагьэсэбэпыфын.

Ещанэ щхьэм ит глаголыр щылэцIэм бжыгьэкIэ зэрекIу щыкIэр я бзэм тэмэму кьыщагьэсэбэпыфын.

Зы щхьэ гуэрым ит глаголыр нэгьуэщI щхьэм хуэгьэкIуэн, абы кьыхэкIыу псалъэр жызылэм, зыжралэм икIи зыхужалэм глаголым хэлъ лэжыгьэр зэрыхушытым зэрызихьуэжым гу лъатэн икIи я бзэм кьыщагьэсэбэпыфын.

Зы наклоненэ формэм тет глаголыр нэгьуэщI наклоненэм и мыхьэнэ илэу кьэхьын. Мыхьэнэ зэпэщIэуэ зилэ глагол префикс зэмылIэужьыгьуэ зилэхэр кьэхьын. Мыхьуныгьэ кьэзыгьэлъагьуэ префикс **мы-** зыпыувэм и тхыкIэр щIэн.

2.7-нэ класс.

Къэбэрдей- шэрджэсыбзэр зэрызэхэлъымрэ абы кызызэщ1иубыдэмрэ

морфологиемрэ орфографиемк1э:

глагол формэ хэхауэ кыак1уэхэм (причастиемрэ деепричастиемрэ) я морфологическэ щытык1эхэр;

зылэжь причастиемрэ зэлэжьпричастиемрэзэрызэщхьэщык! 1уэхугъуэ нэхьыщхьэхэр;

причастиемрэ зэхъуэк1а зэрыхъур;

причастиемрэ глаголым кызызэрытек1 щ1ык1эр;

деепричастиемрэ кызызэрыхъу щ1ык1эр;

деепричастием и спряженэм кыщхьэщызыгъэк1ыу хэлъыр;

наречием и мыхьэнэр, морфологическэ щытык1эхэр;

я мыхьэнэ елъытауэ наречиехэр зэрызэщхьэщык1 л1эужьыгъуэхэр;

наречиехэм я къэхъу1!эр;

наречиехэм я тхык1эхэм ехьэл1а хабзэхэр;

зи щхьэхущымыт псалъэ лъэпкъыгъуэхэр, абыхэм я морфологическэ щытык!эхэр;

послелогхэм щыцу нэхъыбэрэ къагъэсэбэпхэр;

послелог мыхьэнэ я!эу къэк!уэнк!э хьу нэгъуэщ! псалъэ лъэпкъыгъуэхэр;

союзхэр я мыхьэнэк!э зэрызэщхьэщык!ыр;

зи щхьэ хущымыт псалъэ лъэпкъыгъуэхэм я тхык!эм теухуа хабзэхэр.

Еджак!уэхэм яхузэф!эк!ынхуейщ:

морфологиемрэ орфографиемк!э:

причастие-определенэ щы!эц!эм и гъусэу къэк!уар падежк!э зэхъуэк!ын;

зы глагол лъабжьэм (лъэ!эсми, лъэмы!эсми) причастие зылэжьыизэлэжьыи кытегъэк!ын;

глаголым суффикс зэхуэмыдэхэмк!э деепричастие кытегъэк!ын;

щыпсалъэк!и, щытхэк!и лэжыгъэм и щытык!эр, ар зэпхауэ къэхьу обстоятельствомэ зэмыл!эужыгъуэхэр наречие - синонимхэмк!э, антонимхэмк!э къэгъэлыгъуэн;

послелог-синонимхэмрэ союз-синонимхэмрэ бзэм кыщыгъэсэбэпын;

частицэ, междометие кызыщык!уа псалъэухахэм тэмэму къеджэн;

зи щхьэхущымыт псалъэ лъэпкъыгъуэхэр зи щхьэ хущытхэм кыыхэгъэк!ыфын;

союзуи послелогыуи къак!уэ псалъэхэр я къалэнк!э зэхэгъэк!ын;

пэщ!эдзэ, V-V11 классхэм орфограммэхэмрэ пунктограммэхэмрэ теухуауэ щаджар я бзэм кыщагъэсэбэпыфын;

бзэм зегъэужьынымк1э:

ц1ыхум и теплър, лэжыгъэр зэрек1уэк!ыр къэзыгъэлыагъуэ зэралуатэ тхыгъэр зытепсэлъыхьыр убгъуауэ, к1эщ!у ик1и хэчыхъауэ къэ!уэтэжын;

ц1ыхум, лэжыгъэр зэрек1уэк1ым тетхыхьын;

сюжет иратамк1э рассказ тхын;

езым и гупсысэхэр къэзы!уатэ сочиненэ тхын (езым я гъащ1эм къыщыхъуахэм теухуауэ) тхыгъэ к1эщ1 тхын, 1уэхугъуэ гуэрхэр къыхилъхъэу.

2.8-нэ класс.

Къэбэрдей-шэрджэсыбзэр зэрызэхэлымрэ абы къызэщ1иубыдэмрэ

.

Адыгэбзэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къэралыбзищым ящыщ зыщ. Адыгэ сабийм адыгэбзэр егъэджыным и мыхъэнэр инщ, абы дуней зэрилыагъур, зэрызэхыщ1эр къыдалъхуа и анэбзэрщ. Еджак1уэм адыгэбзэр нэсу зэрищ1эм, гъэхуауэ зэрыпсэлъэфым, бзэм и 1эф1ыр куууэ зэрызэхыщ1эм елытащ и акъылымрэ и гупсысэмрэ зэрызиужьри псынщ1эу зызыхъуэж дунейм щигъуэтыну ехъул1эныгъэхэри.

- синтаксисым иджымрэ пунктуацэр зищ1ысымрэ;
- псалъэ зэпхар псалъэухам къызэрыщхъэщык1ыу хэлъщытык1эхэр;
- псалъэ зэпха л1эужьыгъуэ нэхьыщхъэхэм я къэк1уэк1эр;
- псалъэ зэпхахэм яку дэль зэпыщ1эныгъэхэр зыхуэдэр;
- подлежащэмрэ сказуемэмрэ я1э зэпхык1эм къыщхъэщызыгъэк1ыу хэлъыр;
- псалъэуха ызырык1уэм и щытык1эрэабы и л1эужьыгъуэхэмрэ;
- пкъыгъуэ нэхьыщхыт1ри зи1э псалъэуха къызэрык1уэм и щытык1эхэр;
- псалъэухам и пкъыгъуэ нэхьыщхъэхэр;

- псалъэухам и пкыгыгуэ етӀуанэхэр;
- зы пкыгыгуэ нэхыщхьэ зиӀэ псалъэуха кызырыкӀуэхэр;
- псалъэуха иримыкӀуэхэр;
- зы пкыгыгуэ нэхыщхьэ зиӀэ псалъэухамрэ пкыгыгуэ нэхыщхьитӀри зиӀэхэмрэ нэхыщхьэу зэрызэщхьэщыкӀхэр;
- пкыгыгуэ зэлъэпкыгъу зиӀэ псалъэуухахэр;
- зэрызыхуагъазэ, вводнэ псалъэ, междометие зыхэт псалъэуухахэр;
- псалъэуха кызырыкӀуэхэм нагъыщэхэр зэрыщагъэувым и хабзэхэр;
- пкыгыгуэ пыщхьэхукӀа зыхэт псалъэуухахэр;
- псалъэухам и пкыгыгуэ зэмылӀэужыгыгуэхэр пыщхьэхукӀыным щхьэусыгыгуэ хуэхъур;
- псалъэ занщӀэмрэ зэдзэкӀамрэ;
- псалъэ занщӀэм нагъыщэхэр зэрыщагъэувым и хабзэхэр.

2.9-нэкласс

Къэбэрдей-шэрджэсыбзэр зэрызэхэлъымрэ абы кызызэщӀиубыдэмрэ

Псалъэ занщӀэрэ зэдзэкӀарэ.) Псалъэ занщӀэр. Авторым и псалъэр псалъэ занщӀэм и кум хэту кыыщыкӀуэр. Псалъэ занщӀэм и кӀуэцӀкӀэ нагъыщэхэр зэрагъэувыр. Псалъэ зэдзэкӀахэр. Цитатэхэр, абыхэм нагъыщэ зэрыщагъэувы щыкӀэр.

- Псалъэ занщӀэр зэдзэкӀам хуэгъэкӀуэфын. Псалъэ занщӀэм кыыщеджкӀэ, авторым и псалъэр кыыхагъэщхьэхукӀыфын. Псалъэуха зэхэлъ.
- Псалъэуха зэхэлъымкӀэ гурыӀуэныгъэхэр
- Псалъэуха зэхэлъыр зищӀысыр. Псалъэуха кызырыкӀуэмрэ псалъэуха зэхэлъымрэ грамматикэ и лъэныкӀуэкӀэ зэтэхуэныгъэрэ зэщхьэщыкӀыныгъэу ябгъэдэлъыр.
- Псалъэуха зэхэлъ-зэгъусэхэр
- Союз зиӀэ псалъэуха зэхэлъ-зэгъусэхэр (зэкӀэлъызыхь, зэпэщӀэуэныгъэ, зыгуэш)
- .Псалъэуха зэхэлъ-зэгъусэхэм нагъыщэхэр зэрыщагъэувыр.
- Псалъэуха кызырыгуэкӀхэр псалъэуха зэхэлъым хуэгъэкӀуэн. Псалъэуха зэхэлъ-зэгъусэхэр зэзыпх союз зэмылӀэужыгыгуэхэмкӀэ зэпхыфын. Псалъэуха зэхэлъ-зэгъусэхэр я бзэм кыыщагъэсэбэпын.
- Псалъэуха зэхэлъ-зэпхэхэр
- Псалъэуха пажэ, гуэдзэхэр. Псалъэуха гуэдзэмрэ причастнэ оборотымрэ. Псалъэуха гуэдзэр пажэм союзхэмкӀэ, союз псалъэхэмкӀэ, союз-суффиксхэмкӀэ епхыныгъэ. Псалъэуха пажэм хэт зыгъэлягъуэ псалъэхэр. Псалъэуха зэхэлъ-зэпхам и кӀуэцӀкӀэ псалъэуха гуэдзэм и увыплэр, нагъыщэ ягъэувахэр. Псалъэуха гуэдзэ лӀэужыгыгуэхэр. Псалъэуха пажэмрэ гуэдзэмрэ запятойкӀэ зэрызэпэщӀахыр. Гуэдзэ зыбжанэ зиӀэ псалъэуха зэхэлъ-зэпха. Гуэдзэ зыбжанэ зиӀэ псалъэуха зэхэлъ-зэпхам и кӀуэцӀкӀэ нагъыщэхэр зэрагъэувыр.

- Псалъэуха зэхэлъ-зэпхам и кӀуэцӀкӀэ гуэдзэр пажэм союзхэмкӀэ союз-псалъэхэмкӀэ, союз-суффиксхэмкӀэ, интонацӀкӀэ епхыфын. Псалъэуха зэхэлъым гуэдзэ зэмылӀэужьыгъуэхэр кыыхуэхьын. Гуэдзэ зыбжанэ зы псалъэуха пажэм кыыхуэхьын.
- Союзыншэ псалъэуха зэхэлъхэр.
- Союзыншэ псалъэуха зэхэлъым и Ӏыхьэхэм яку дэлъ зэпыщӀэныгъэр (мыхьэнэклӀэ). Союзыншэ псалъэуха зэхэлъхэм нагъыщэхэр зэрыщӀагъэувыр.
- Союзыншэ псалъэуха зэхэлъым и Ӏыхьэхэр мыхьэнэклӀэ зэпыщӀэныгъэр бзэм кыщыгъэсэбэпыфын.
- ЗэпхыклӀэ зэмылӀэужьыгъуэ зилӀэ псалъэуха зэхэлъхэр
- ЗэпхыклӀэ зэмылӀэужьыгъуэ зилӀэ псалъэуха зэхэлъхэр: союзклӀэ, союзыншэу зэпхэхэр. Абыхэм щӀагъэув нагъыщэхэр.ЗэпхыклӀэ зэмылӀэужьыгъуэ зилӀэ псалъэуха зэхэлъхэр бзэм кыщыгъэсэбэпын синтаксическӀэ синониму. Псалъэуха зэхэлъыр зэпкърыхын.Къытегъэзэжыныгъэ.
-

• 3.5-нэ класс.

• ТематическӀэ план

Раздел. и №	Разделхэр	Сыхь бж.	КЪЫЗ. ЛЭЖЬ.	Б .3 Зегъэужь.
1	Бзэм теухуа гурыӀуэныгъэхэм хэзыгъэгъуазэ.	2		
2	Псалъэр зэрызэхэтымрӀэ морфологиемрӀэ къытегъэзэжын.	6		2
3	СинтаксисымрӀэ пунктуацӀемрӀэ.	13	2	
4	ФонетикэмрӀэ графикэмрӀэ. Орфоэпиер. Орфографиер.	9		1
5	ЛексикӀэ.	7	2	
6	Псалъэ къэхъукӀэмрӀэ орфографиемрӀэ.	17	2	
7	Морфологие.	12		2
8	Гъэ псом яджам къытегъэзэжын.	4	2	
9	Псори	70	8	5

-
-
-

• **3.6-нэ класс**

• **Тематическэ план**

№	Разделхэм цIэхэр, темэхэр	Сыхь. б.	Къыз.дик	Бзэм.зегъ
1	Адыгэбзэр. Бзэм и Стилхэр.	1		
2	Етхуанэ классым щаджам къытегъэзэжын Лексикэ.	14	1	2
3	Псалъэ къэхъукIэмрэ орфографиемрэ	7		
4	БжыгъэцIэ	9	1	
5	ЦIэпапцIэ	12	1	2
6	Глагол	25	1	
7	Гъэ псом яджам къытегъэзэжын.	2		
8	Псори	70		

3.7-нэ класс.

Тематическэ план

№	Разделхэр	сыхьэт	б/з изложен	тестхэр	проектхэр	диктантхэр
1.0	Адыгэ алфавитым и тхыдэ	1				
2.0	Къэпщытэжыныгъэ	4				1
3.0	Причастие	15	2			
4.0	Деепричастие	6		1		1
	Илъэс ныкбэуэм яджар къызэрапщытэж диктант	2				1
5.0	Наречие	11	2			
6.0	Зи щхьэ хуцымьт псалъэ лъэпкъыгъуэхэр.Послелог	3	2			
7.0	Союзыр	3			1	
8.0	Частицэ	2				
9.0	Междометие	2				
	Илъэс псом яджар къызэрапщытэж диктант	2				1
10.	Яджар къэпщытэжын	2		1		
	Псори	53	6	2	1	4

3.8-нэкласс.

Тематическэ план

№ разд	Темэхэр	Сыхьэт бж.	Къыз. Лэжь.	Бзэм .зегь.
1	Яджам кытегъээзэжын	5	1	
2	Псалъэ зэпха	8		4
3	Пкыгъуэ нэхьыщхьит1ри зи1э пс-ха	7		2
4	Псалъэухам и пкыгъуэ ет1уанэхэр	4		
5	Зы пкыгъуэ нэхьыщхьэ зи1эпс-р	7	1	2
6	Псалъэухам и пкыгъуэ зэльэпкъ.	8	1	2
7	Псалъэухам граммат. емыпха псалъэхэр	2		1
8	Псалъэухам и пкыгъуэ пыщхь-р.	10	1	2
9	Кытегъээзэжыныгъэ	2	4	13
10	Псори	53		

3.9-нэ класс.
Тематическэ план.

Раз д Те м№	Темэхэр Разделхэр	Сыхьэ т бжыгь э	Къызэр. лэжь	Бзэм зегъэужь н
1	Еянэ классым щаджам къытегъээзэжыныгъэ	2	1	
2	Псальэ занщ1эрэ зэдзэк1арэ	6		2
3	Псальэуха зэхэль	18	1	2
4	Союзыншэ псаль.зэхэль.	12		2
5	Бзэм теухуа гуры1уэныгъэхэр	5		1
6	Яджахэр къэпщытэжын	8	1	
7	Псори	51		

4. 5 –нэ класс

Календарно-тематическэ план

№	Темэхэр	По плану	По факту
1	Обществэм бзэм мыхьэнэуэ щилэр.		
2	Бзэмрэ речымрэ.Жьабзэмрэ тхыгьэбзэмрэ Литературэбзэм теухуа гурылуэныгьэ.		
3	Псалъэр зэрызэхэт 1ыхьэхэр. Макъзешэ Э кьик1ыу хьэрфзешэ А щатхыр		
4	Псалъэ лъэпкыгьуэхэр.		
5	Определительнэ псалъэ зэпыщ1ахэм я тхык1эр		
6	Зэрыщ1адзэж диктант		
7	Синтаксисымрэ пунктуацэмрэ.Псалъэ зэпхахэр. Нэхьыщхьэмрэ к1эрыдзэнымрэ		
8	Къызэрык1уэ псалъэухар. Хэ1этык1а псалъэухар.		
9	Псалъэухам и пкыгьуэ нэхьыщхьэхэр. Псалъэуха убгьуарэ мыубгьуарэ		
10	Псалъэухам и пкыгьуэ ег1уанэхэр. Дополненэ. Определенэ. Обстоятельствэхэр.		
11	«Бжыхьэ» сочиненэр тхыным елэжын.		
12	Сочиненэр тхын.		
13	Пкыгьуэ зэлъэпкьэгьухэр. Зэрызыхуагьазэ псалъэхэр		
14	Псалъэуха къызэрык1уэхэмрэ зэхэлхэмрэ.Административнэ диктант		
15	Псалъэ занщ1эр. Диалогыр		
16	Бзэм и макъхэр. Макъзешэхэр. Макъ дэк1уашэхэр.		
17	Макъ дэк1уашэ жьгыжыгьхэмрэ дэгухэмрэ		
18	Макъ дэк1уашэ п1ытахэр.		

19	Гүрэр хүүрей хуууэ кьапсэль макь дэгуашэхэр .		
20	Зэбгээдэт макь дэгу.жыгь. дэгухэмрэ я кьэгуэкIэр, тхыкIэр.		
21	Пычыгьуэ		
22	Ударенэ.		
23	Алфавит.		
24	Хьэрф ы-р макьзэпэщIэхыу кьыщыкIуэр.		
25	Хьэрф ь-хэр макьзэпэщIэхыу кьыщыкIуэр.		
26	ЛексикэкIэ зэджэр.Псальэм и мыхьэнэр.Мыхьэнэ куэд зиIэ псальэхэр.		
27	Зи мыхьэнэ зэхуэкIауэ кьагьэсэбэп псальэхэр.		
28	Омонимхэр.		
29	Административнэ диктант		
30	Лексикэ 23.12		
31	ОмономхэрСинонимхэр.Антонимхэ 25.12		
32	Изложенэм хуэгьэхьэзырын		
33	Изложенэр тхын		
34	Псальэ кьэхьукIэмрэ зэхуэкIыкIэмрэ. КIэхыр.		
35	Жьэрыгуатэ сочиненэ (сурткIэ)		
36	ЗэхуэкIа зэрыху префиксхэр, ЗэхуэкIа зэрыху суффиксхэр		
37	Псальэпкьыр Псальэ льябжьэ. (Корень)		
38	Псальэ кьызэрыху префикс. Псальэ кьызэрыху суффикс.		
39	Кьызэрапщытэ диктант «Цыжьбанэхэр»		
40	Щыугьэхэм елэжьын		
41	Псальэм и кIэм й щатхыр.		
42	Макь э кьыкIыу а щатхыр.		
43	ЩIэдзапIэ зиIэ сочиненэм пыщэным елэжьын «Ныбжьэгьу пэж».		
44	Сочиненэр тхын		
45	КIэх,суффикс –y//-уэ щатхыр.		
46	Префикс зы-,зэ- щатхыр.		
47	Определительнэ псальэ зэпыщIахэр.		
48	ЩыIэцIэхэм я закьуэ, куэд бжыгьэхэр		
49	ЩыIэцIэхэм я падежхэр. ЩыIэцIэм и белджылы, мыбелджылы мыхьэнэхэр. ЦIэ унейхэм я склоненэр		

50	Определенэ зыщыгыу шыццэццэхэр падежкцэ зэхуэклэ зэрыхуэр.		
51	Урысыбзэм шыщ псалъэхуэ адыгэбзэм кыицтахэм я тхыкцэр.		
52	Шыццэццэр шыццэццэм и определенэу кыищыкцуэр		
53	Шыццэццэхэм я кэххуэклэхэр. Псалъэпкэ зэхыххэклэрэ щ-м я кэххуэклэр.		
54	Шыццэццэр морфологическэклэ зэпкырыхыныгыэ. «Шыццэццэр»-кыизэщццэзыкыуэж урок.		
55	Изложенэ тхыным хуэгэххэзырын		
56	Изложенэр тхын «Дыгужь»		
57	Плыфэццэр		
58	Плыфэццэр		
59	Шытыкцэ кыизэрыкцэ плыфэццэмрэ зыщыщ кэххыгэххэагыуэмрэ.		
60	Плыфэццэхэм я зэххытыныгыэ степенхэр. Зэххытыгыэ степенхэм я кэххуэклэр.		
61	Плыфэццэр падежрэ бжыгэххэ зэхуэклэ зэрыхуэр.		
62	Плыфэццэр шыц. и определенэу кыищыкцуэм и деж и тхыкцэр.		
63	Плыфэццэр кыизэрыхуэ щыкцэхэр.		
64	Плыфэццэ псалъэ зэхэлхэр, абыхэм я тхыкцэр		
65	«Кыитегэххэжыныгыэ». Кыизэрапщытэ диктант , гр. лэж. «Пщэдджыжым»		
66	Шыуагыэхэм елэжын		
67-	Тест лэжыгыэхэр		
68	Гэх псом яджар кэххыщытэжын		
69	Кэххыщытэжыныгыэ		
70	Кэххыщытэжыныгыэ		

4.6-нэ класс.

Календарно– тематическэ план

№	Темэхэр	Махуэр	
		План.	Фактич.
1	Адыгэбзэр. Бзэм и Стилхэр.		

2	Адыгэбзэм игъуэта Зыужыныгъэр.		
3	Фонетикэм, графикэм, офографием теухуауэ		
4	5-нэ классым щаджар къэпщытэжын.		
5	Къызэрапщытэ диктант.		
6	Лексикэ.		
7	Псалъальэхэр.		
8	Жьы хъуа псалъэхэр.		
9	Псалъэщлэхэр.		
10	Псалъэ шэрыуэхэр. Фразеологическэ оборотхэр.		
11- 12	Бзэм зегъэужыныгъэ изложенэ		
13	Псалъэ къэхъуклэхэр. Къызытехъукл псалъэпкъыр.		
14	Псалъэ къызэрыхъу префиксхэр. Псалъэ къызэрыхъу суффиксхэр.		
15	Псалъэ зэхэлхэр,Админ.диктант. абыхэм я тхыклэр.		
16	Псалъэ зэхэль гъэклэ- щлэхэр, абыхэм я тхыклэр.		
17	Бжыгъэцлэм и мыхъэнэр.		
18	Бжыгъэцлэ къызэрыклуэ, зэхэль, Зэхэт.		
19	Зэрабж бжыгъэцлэхэр, абыхэм язэхъуэклыклэр		
20	Тест лэжыгъэхэр		
21	Зэрагуэш бжыгъэцлэ.		
22	Къутахуэ бжыгъэцлэ.		
23	Зэрабж бжыгъэцлэ зэ- хэлхэм я тхыклэр.		
24	Щылэцлэмрэ цифрэклэ тха бжыгъэцлэмрэ щызэдэщлыгъум я тхыклэр.		
25	Зэрызэклэлыклуэ бжы гъэцлэхэр, абыхэм я		

26	къэхъук1эр, я склоненэр.		
27	Бжыгъэц1эхэр морфо-логическэу зэкърыхын.		
28	Ц1эпапщ1эхэм я мыхьэнэр		
29	Щхьэ ц1эпапщ1эхэр,		
30	Щхьэ ц1эпапщ1эхэр, абыхэм я склоненэр		
31	Адмистративнэ диктант		
32	Зыгъэлъагъуэ ц1эпапщ1эхэр.		
33	Еигъэ ц1эпапщ1эхэр		
34	Еигъэ ц1эпапщ1эхэм я склоненэр.		
35	Зэрыупщ1э ц1эпапщ1эхэр.		
36	Зэрыупщ1э ц1эпапщ1эхэм я склоненэр.		
37	Относительнэ ц1эпапщ1эхэм я скло-Ненэр.		
38	Белджылы ц1эпапщ1эхэм я склоненэр.		
39	Мыхьуныгъэ ц1эпапщ1эхэр, абыхэм я склоненэр.		
40	Ц1эпапщ1эхэм я разрядхэр.		
41	Ц1эпапщ1эхэр морфологическэ1э зэкърыхыныгъэ.		
42	Изложенэ		
43	Глаголым и мыхьэнэр.		
44	Глаголым и зэманхэр.		
45	Инфинитив.		
46	Глагол лъэ1эсхэр, лъэмы1эсхэр.		
47	Зылэжь, зэлэжь гъэпсык1эхэр.		
48	Глагол зыгъээзэжхэр		
49	Глаголым и наклоненэхэр. Зэралуатэ наклоненэ.		
50	Зэрыупщ1э наклоненэ.		
51	Гъэц1эгъуэныгъэ наклоненэ		
52	Шэч кытехьэныгъэ наклоненэ.		
53	Къызэрапщытэ диктант «Ажэкъуэ»		
54	Уступительнэ наклоненэ.		
55	Унафэ наклоненэ.		
56	Ф1эф1ыныгъэ наклоненэ.		
57	Условно-сослагательнэ наклоненэ.		
58	Зы наклоненэ формэр нэгъуэщ1 наклоненэм и мыхьэнэр къык1ыу къэгъэсэбэпын.		
59	Зы щхьэ зи1э глаголхэм я спряженэ		

60	Щхьэ куэд зи1э глоголхэм я спряженэ		
61	Щхьэ куэд зи1э глоголхэм я спряженэ		
62	Щхьэ префиксхэмрэ псалъэпкъым щыщ префиксхэмрэ я зэк1элъык1уэк1эр.		
63	Глагол спряженэмрэ ц1э спряженэмрэ.		
64	Щхьэ префиксхэм я тхык1эр.		
65	Глаголыр кызырыху щ1ык1эр		
66	Глаголыр морфологическэу зэпкърыхын		
67	Кызырапщытэ диктант « Шы губзыгъэ »		
68	Гъэ псом яджар къэпщытэжын.		
69	Лексикэ.		
70	Псалъэ къэхук1эхэр.		

4. 7-нэ класс.

Календарно-тематическэ план

№	Р аз .	Темэхэр	махуэр	
			пл	Факт.
		Адыгэ алфавит		
1		Адыгэ алфавитым и ТхыдэГлаголыр кызырыху щ1ык1эр.Глаголыр морфологическэу зэпкърыхын		
		Къэпщытэжыныгъэ		
2		ЛексикэПсалъэ къэхук1эхэр		
3		Псалъэ къэхук1э. МорфологиеКъэпщытэжыныгъэхэр		
4		Стартовэ диктант		
5		Щыуагъэхэм елэжын		
		Причастие		
6		Причастием и мыхьэнэр		
7		Зылэжъ, зэлэжъ причастиехэр		
8		Зылэжъ причастием и къэхук1эр		
9		Обстоятельственнэ причастие Обстоятельственнэ причастием и къэхук1эр		
10		Изложенэм хуэгъэхъзырын		

11		Изложенэ		
12		Причастие зыгъээжхэр		
13		Зэлэжь причастиехэр		
14		Къызэрапщытэдиктан		
15		Щыуагъэхэм елэжын		
16		Причастие щхэк1э, бжыгъэк1э, зэманк1э зэхуэк1а зэрыхур		
17		Причастие падежк1э, бжыгъэк1э зэхуэк1а зэрыхур(словарнэ диктант)		
18		Причастнэ оборот		
19		Изложенэм хуэгъэхъэзырын		
20		Изложенэ		
Деепричастие				
21		Деепричастием и мыхъэнэр		
22		Деепричастие къызэрыху щ1ык1эр		
23		Деепричастие щхэк1э, бжыгъэк1э зэхуэк1а зэрыхур		
24		Деепричастием и зэман формэхэр		
25		Деепричастнэ оборотыр		
26		Тестк1э гъэлэжын		
27		Проектым елэжын		
28		Административнэ диктант		
Наречие				
29		Наречием и мыхъэнэр		
30		Суффикс –у/-уэ- к1э плыфэц1эм кытек1 наречиехэр		
31		Суффикс –у/-уэ, э-рэ – к1э бжыгъэц1эм кытек1 наречие		
32		Суффикс –у/-уэ, э-рэ – к1э бжыгъэц1эм кытек1 наречие		
33		Суффикс –у/-уэ, дэ- к1э ц1эпапщ1эм кытек1 ц1эпапщ1э - наречие Суффикс		
34		Суффикс –у/-уэ, дэ- к1э ц1эпапщ1эм кытек1 ц1эпапщ1э - наречие		
35		Изложенэм хуэгъэхъэзырын		
36		Изложенэ ятхаш		
37		Щы1эц1эм, плыфэц1эм, наречием кытек1а наречие		
38		Щы1эц1эм, плыфэц1эм, наречием кытек1а наречие		
39		Наречие зэхэлхэр, абыхэм я тхык1эр		
Зи щхъэ хушымыт псалъэ лъэпкъыгъуэхэр				
40		Послелогым и мыхъэнэр		
41		Изложенэм хуэгъэхъэзырын		
42		Изложенэ ятхаш		
Союзыр				
43		Союзым и мыхъэнэр Сочинительнэ, подчинительнэ		

		союзхэр		
44		Проектым елэжын		
45		Союз кызырык1уэ, зэхэл- зэхэт		
46		Частицэ		
47		Частицэм и мыхьэнэр		
		Междометие		
48		Междометием и мыхьэнэр		
49		Кытегъээжын		
50		Ильэс псом яджар кызырапщытэж диктант		
51		Щыуагъэхэм елэжын		
		Яджар кыпщытэжын		
52		Яджар кыпщытэжын тестк1э		
53		Яджар кыпщытэжын тестк1э		

4.8-нэ класс.

Календарно – тематическэ план

№	Темэхэр	План	Факт.
1	Фонетикэм, графикэм, лексикэм теухуауэ яджар кыпщытэжын.		
2	Псалъэ кыэхьук1эм, морфологиём теухуауэ яджар кыпщытэжын.		
3	Офографие. Пэжырытхэм и хабзэхэр.		
4	Кызырапщытэ диктант, грамм. лэжь. щ1ыгъуу. «Унэ лэжыгъэр дауэ гъэхьэзырын хуей»		
5	Псалъэ зэпхар. Псалъэ зэпхар псалъэухам кызырыщхьэщык1ыр.		
6	Псалъэухам и к1уэц1к1э псалъэхэр щызэпхыныгъэ (зэк1уныгъэ, зегъэк1уэныгъэ).		
7	Б.з. Изл. хуэгъэхьэзырын.		
8	Б.з. «Бэгъэгусэ» изложенэр егъэтхын.		
9	Псалъэухам и к1уэц1к1э псалъэхэр щызэпхыныгъэ (егъэщ1ыл1эныгъэ). Псалъэ зэпхар зэпкырыхыныгъэ		
10	Псалъэ зэпхахэмк1э кыащ1ар		

	зэрыгъэубыдын. Логическэ ударенэ.		
11	Б.з. Щ1эдзап1э зи1э сочиненэм хуэгъэхъэзырыныгъэ. «Динэ и хахуагъэ»		
12	Б.з. «Динэ и хахуагъэ» сочиненэр егъэтхыныгъэ.		
13	Пкбыгъуэ нэхъыщхьит1ри зи1э псалъэухахэмрэ зы пкбыгъуэ нэхъыщхьэ зи1э псалъэухахэмрэ теухуа гуры1уэгъуэ.		
14	Подлежащэмрэ сказуемэмрэ. Псалъэуха убгъуахэмрэ мыубгъуахэмрэ.		
15	Административнэ диктант		
16	Сказуемэ л1эужьыгъуэхэр.Сказуемэ къызэрык1уэ зэхэт.		
17	Подлежащэм и къэк1уэк1эр. Подлежащэм сказуемэр бжыгъэк1э зэрек1у щ1ык1эр.		
18	Б.з «Бэгъэгусэ» изложенэм хуэгъэхъэзырын.		
19	Б.з. Изложенэр егъэтхын		
20	Дополненэ.		
21	Определенэ. Приложенэ.		
22	Обстоятельствэ л1эужьыгъуэхэр. Щ1ып1э, зэман, щхьэусыгъуэ, мурад, лэжь. и къэхъук1э, мардэ обстоят.		
23	Пкбыгъуэ нэхъыщхьит1ри зи1э псалъэуха къызэрык1уэхэр зэрызэпкърахыр.		
24	Зы пкбыгъуэ нэхъыщхьэ зи1э псалъэухам и къэк1уэк1эр.		
25	Щхьэ белджылы зи1э псалъэуха.		
26	Щхьэ мыбелджылы зи1э псалъэухахэр		
27	Щхьэ зимы1э псалъэуха. Ц1эи1уэ псалъэуха. Псалъэуха иримыкъуэхэр.		
28	Б.з. «Хьэчим и Лъэрэз» изложенэм хуэгъэхъэзырын.		
29	Б.з. «Хьэчим и Лъэрэз» изложенэр егъэтхын.		
30	Пкбыгъуэ зэльэпкъэгъухэмк1э гуры1уэгъуэ.Определнэ зэльэпкъэгъу зэмылзэпкъэгъу		

31	Админ.диктант.		
32	Псалъэухам и пкыгъуэ зэльэпкъэгъухэр зэрызэрапх союзхэмрэ союз-суффиксхэмрэ. Абыхэм нагъыщэ зэрыщагъэувыр.		
33	Псалъэухам и пкыгъуэ зэльэпкъэгъухэм къадэщ1ыгъу кызэщ1эзыубыдэ псалъэхэр.		
34	Б.з. Изложенэр егъэтхын.		
35	Изложенэ		
36	Подлежащэ зэльэпкъэгъухэм сказуемэр бжыгъэк1э зэрек1у щ1ык1эр.		
37	Сказуемэ зэльэпкъэгъу зи1э псалъэухам и к1уэц1к1э подлежащэр зезыгъак1уэр.		
38	Псалъэухам хэт псалъэхэм я зэк1элбык1уэк1эр.		
39	Кызызэрапщытэ диктант , грамм. лэжъ. щ1ыгъуу.		
40	Зэрызыхуагъазэ псалъэр. Абы щагъэувыр нагъыщэхэр.		
41	Вводнэ псалъэхэмрэ вводнэ псалъэ зэпхахэмрэ, абыхэм нагъыщэхэр зэрыщагъэувыр. Вводнэ псалъэухахэмрэ абыхэм щагъэувыр нагъыщэхэмрэ.		
42	Б.з. «Сыт сурэтым жи1эр?»		
43	Пкыгъуэ пыщхьэхук1ахэмк1э гуры1уэгъуэ.		
44	Обстоятельствэ пыщхьэхук1ахэр. Деепричастиеу е деепричастнэ обоброту щыт обстоятельствэхэр (сказуемэм и ужьк1э щытыр)		
45	Обстоятельствэ пыщхьэхук1ахэр. Причастнэ обоброту щыт обстоятельствэхэр. Послелогхэр зыщ1ыгъу щы1эц1э обстоятельствэхэр		
46	Определенэ пыщхьэхук1ахэр. Причастнэ обороту щыт определенэхэр		
47	Б.з. Щ1эдзап1э зи1э сочиненэм хуэгъэхьэзырын		
48	Б.з. Сочиненэр егъэтхын		
49	Определенэ пыщхьэхук1ахэр. Плъыфэц1э зыхэт определенэ зызыубгъуар. Приложенэ зызыубгъуар е зи закъуэр. Определенэ пыщхьэхук1ахэр.		
50	Щхьэ ц1эпапщ1эр зыгъэбелджылы		

	определенэ пыщхьэхук1ахэр Дополненэ пыщхьэхук1ахэр. Зыгъэтэмэм пкьыгъуэ пыщхьэхук1ахэр.		
51	Къызэрапщытэ диктант, грамм. лэжь.		
52-	щ1ыгъууМамырыгъэ» Къэпщытэжыныгъэ		
53	Къэпщытэжыныгъэ		

4. 9-нэ класс.
Календарно - тематическэ план

№ п/п	Темэхэр	Ще- к1уэк1ы нур	Ще- к1уэк1ар
1	Псалъэ зэпхахэр.		
2	Скажемэ. .		
3	Псалъэ занщ1эр, абы нагъыщэхэр зэрыщагъэуэ щ1ык1эр.		
4	Стартовэ диктант		
5	Диалог. Псалъэ занщ1эр зэдзэк1ам хуэгъэк1уэн		
6	Цитатэр, абы нагъыщэ зэрыщагъэуэ щ1ык1эр.		
7	Б.з. Изложенэм хуэгъэхьэзырын		
8	Изложенэ		
9	Псалъэуха зэхэлымк1э гуры1уэныгъэ Псалъэуха зэхэль-зэгъусэхэр		
10	Псалъэуха зэхэль-зэгъусэхэр		
11	Псалъэуха зэхэль-зэпхахэр		
12	Псалъэуха зэхэль-зэпхахэр		
13	Псалъэуха гуэдзэмрэ причастнэ оборотымрэ		

14	Административнэ диктант		
15	Псальэуха гуэдзэ л1эужьыгъуэхэр		
16	Бз. Излож. «Хьэ» хуэгъэхьэзырын		
17	Бз. Излож. тхын		
18	Дополненэ псальэуха гуэдзэ		
19	Подлежащэ псальэуха гуэдзэ		
20	Обстоятельствэ псальэуха гуэдзэ л1эужьыгъуэхэр Зэман, щ1ып1э псальэуха гуэдзэхэр		
21	Лэжьыгъэм и къэхьук1э псальэуха гуэдзэ зи1э псальэуха зэхэль-зэпхахэр.		
22	Мурад, щхьэусыгъуэ псальэуха гуэдзэхэр		
23	Условнэ псальэуха гуэдзэ.		
24	Уступительнэ гуэдзэ зи1э псальэуха зэхэль- зэпхахэр		
25	Гуэдзэ зи1э псальэуха зэхэль-зэпхахэр		
26	Сочиненэ Сызыщ1эхьуэпс 1эщ1агъэр		
27	Союзыншэ псальэуха зэхэльхэмк1э гуры1уэгъуэ		
28	Союзыншэ псальэуха зэхэльхэмк1э гуры1уэгъуэ		
29	Союзыншэ псальэуха зэхэльхэм запятой, точкэрэ запятойрэ щагъэувыр		
30	Къызэрапщытэ диктант, грамм. лэжь. щ1ыгъуу		
31	Союзыншэ псальэуха зэхэльым точкит1 щагъэувыр		
32	Союзыншэ псальэуха зэхэльым точкит1 щагъэувыр		
33	Союзыншэ псальэуха зэхэльым тире щагъэувыр		
34	Союзыншэ псальэуха зэхэльым тире щагъэувыр		
35	Зэпхык1э зэмыл1эужь. зи1э пс-ха зэх		
36	Псальэуха зэхэльыр зэпкърыхыныгъэ		
37	Диктант		

38	Къытегъээжыныгъэ		
39	Бзэм и мыхъэнэмк1э гуры1уэныгъэ. Бзэр зызыхъуэж явлениещ		
40	Адыгэбзэм совет лъэхъэнэм игъуэта зыужьыныгъэр		
41	Б.з. Урысыбзэк1э тха текстыр адыгэбзэк1э зэдзэк1ын		
42	Литературэбзэмк1э гуры1уэгъуэ		
44	Бзэм и макъхэм заужьыныгъэр		
45	Макъзешэхэр		
46	Макъ дэк1уашэхэр		
47	Макъхэмрэ хьэрфхэмрэ		
48	Орфоэпиер. Орфографиер		
49	Псальэ къэхук1эмрэ псальэ зэхъуэк1ык1эмрэ		
50	Диктант		
51	Морфологиемрэ орфографиемрэ		

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 603332450510203670830559428146817986133868575842

Владелец Теунова Ирина Хамидбиевна

Действителен с 03.03.2021 по 03.03.2022